

Bruxelles, 7.7.2020
COM(2020) 296 final

RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU
privind implementarea asistenței macrofinanciare acordate țărilor terțe în 2019

{SWD(2020) 125 final}

RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU
privind implementarea asistenței macrofinanciare acordate țărilor terțe în 2019

CUPRINS

1	INTRODUCERE.....	3
2	PROGRAME DE ASISTENȚĂ MACROFINANCIARĂ ÎN 2019 ()	4
2.1	Prezentare generală.....	4
2.2	Programe AMF individuale în țările beneficiare în anul 2019.....	5
2.2.1	<i>Tunisia</i>	5
2.2.2	<i>Iordania</i>	6
2.2.3	<i>Moldova</i>	7
2.2.4	<i>Georgia</i>	8
2.2.5	<i>Ucraina</i>	9
3	ASIGURAREA UTILIZĂRII ADECVATE A FONDURILOR DIN CADRUL ASISTENȚEI MACROFINANCIARE: EVALUĂRI OPERAȚIONALE, EVALUĂRI EX POST ȘI AUDITURI.....	10
3.1	Evaluări operaționale.....	10
3.2	Evaluări ex-post.....	11
3.2.1	AMF I Tunisia	11
3.2.2	AMF - II Georgia	12
4	EVOLUȚII GENERALE LEGATE DE INSTRUMENTUL AMF	13
4.1	Funcționarea instrumentului AMF	13
4.2	Evoluții viitoare: AMF în următorul cadru financiar multianual	14
5	NOI SOLICITĂRI DE ASISTENȚĂ ȘI PROPUNERI VIITOARE ALE COMISIEI — SITUAȚIA BUGETARĂ.....	15
5.1	Utilizarea asistenței macrofinanciare acordate partenerilor vizați de politica de extindere și de politica de vecinătate în contextul crizei generate de COVID-19.....	15

RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU

privind implementarea asistenței macrofinanciare acordate țărilor terțe în 2019 ⁽¹⁾

1 Introducere

Asistența macrofinanciară, sau AMF, este un instrument financiar al UE ⁽²⁾ acordat țărilor partenere care se confruntă cu o criză a balanței de plăți. AMF contribuie la consolidarea stabilității macroeconomice și financiare în țările care se învecinează sau care sunt apropiate din punct de vedere geografic de UE, încurajând, totodată, implementarea reformelor structurale. Instrumentul vine în completarea unui program de plăți de ajustare și reformă convenit cu Fondul Monetar Internațional (FMI) și este condiționat de existența unui astfel de program. Prin reducerea presiunii în ceea ce privește abordarea problemelor sale în materie de balanță de plăți, țara parteneră poate, printre altele, să își mărească spațiul fiscal, să își îmbunătățească sustenabilitatea datoriei și să beneficieze de sprijin pentru a-și îndrepta atenția asupra reformelor necesare. Prin facilitarea parcursului de ajustare macroeconomică, programele AMF pot contribui la dezvoltarea socială, acordându-i țărilor respective mai mult timp și mai multe posibilități pentru a aborda cauzele principale ale crizei cu care se confruntă.

Cel mai adesea, AMF ia forma unor credite, pentru care Comisia împrumută fondurile necesare de pe piețele de capital și le oferă ulterior cu titlu de împrumut țării beneficiare, sau, în unele cazuri, a unor granturi finanțate de la bugetul UE, sau poate fi o combinație de împrumuturi și granturi.

AMF este pusă la dispoziție în tranșe și numai dacă sunt îndeplinite anumite criterii specifice de reformă structurală. Aceasta stă la baza punerii în aplicare a unor măsuri ferme de ajustare și de reformă având drept obiectiv redresarea economiei țării beneficiare pentru a-i reda sustenabilitatea pe termen lung. AMF este condiționată, de asemenea, de respectarea drepturilor omului, a statului de drept și de existența unor mecanisme democratice eficace în țara beneficiară. În acest mod, AMF vine în completarea asistenței de cooperare obișnuite a UE și contribuie la obiectivul mai amplu de menținere a stabilității și de promovare a prosperității în afara UE. Într-un context de instabilitate macroeconomică și politică persistentă în vecinătatea UE, AMF a fost recunoscută pe scară largă drept un instrument eficace de reacție la situațiile de criză, permițând Uniunii să intervină într-o manieră vizibilă și flexibilă și cu un efect considerabil pe plan politic ⁽³⁾. Acest lucru este confirmat de constatările mai multor evaluări ex-post ale programelor AMF finalizate ⁽⁴⁾.

¹ Prezentul raport se bazează pe informațiile furnizate până în mai 2020.

² Temeiul juridic pentru asistența macrofinanciară acordată țărilor terțe, altele decât țările în curs de dezvoltare, îl constituie articolele 212 și 213 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE).

³ De asemenea, AMF vine în completarea altor acțiuni sau instrumente externe ale UE destinate țărilor din vecinătate, inclusiv sprijinul bugetar. Raportul pe 2019 privind sprijinul bugetar este disponibil la adresa: https://www.euneighbours.eu/sites/default/files/publications/2019-10/budget_support_trends_and_results_2019.pdf

⁴ Toate evaluările ex post sunt disponibile pe site-ul web al Comisiei: https://ec.europa.eu/info/evaluation-reports-economic-and-financial-affairs-policies-and-spending-activities_en

Spre deosebire de alte instrumente financiare externe ale UE, AMF nu furnizează sprijin financiar în regim periodic și programabil. Din acest motiv, în temeiul cadrului financiar multianual (CFM) pentru perioada 2021-2027, programe specifice din cadrul AMF vor continua să fie activate pe baza unor decizii ad-hoc separate. Acestea sunt reglementate de procedura legislativă ordinară, care necesită aprobarea Parlamentului European și a Consiliului pentru fiecare program.

Prezentul raport anual este elaborat în conformitate cu obligațiile Comisiei în materie de informare, prevăzute în diversele decizii ale Parlamentului European și ale Consiliului privind programele de asistență macrofinanciară. Raportul este însoțit de un document de lucru al serviciilor Comisiei care oferă o analiză mai detaliată a contextului macroeconomic și implementării programelor individuale de asistență macrofinanciară.

2 PROGRAME DE ASISTENȚĂ MACROFINANCIARĂ ÎN 2019 ⁽⁵⁾

2.1 Prezentare generală

Anul 2019 a fost caracterizat de finalizarea cu succes a programelor de asistență macrofinanciară din Iordania și Tunisia, Comisia plătind ultimele tranșe ale ambelor programe pe parcursul anului. De asemenea, s-au înregistrat noi progrese în ceea ce privește implementarea programului AMF aflat în curs de desfășurare în Republica Moldova, care se confruntase cu întârzieri semnificative, precum și progrese în cadrul programului AMF în Ucraina, care ulterior a fost finalizat cu succes în mai 2020. Comisia a propus un nou program AMF subsecvent în Iordania în septembrie 2019, care a fost adoptat ulterior de colegiitori în ianuarie 2020.

Stadiul implementării programelor AMF este următorul:

- **AMF-II Tunisia:** La 6 iulie 2016, UE a aprobat acordarea unei asistențe macrofinanciare suplimentare Tunisiei (AMF-II), în valoare de până la 500 de milioane EUR, sub formă de împrumuturi ⁽⁶⁾, care urma să fie plătită în trei tranșe. Memorandumul de înțelegere (MoU) și acordul privind un plan de împrumut au intrat în vigoare în august 2017. Prima tranșă în valoare de 200 de milioane EUR a programului AMF-II a fost plătită la 25 octombrie 2017. Cea de a doua tranșă în valoare de 150 de milioane EUR a fost eliberată la 24 iunie 2019, iar cea de a treia și ultima tranșă, de 150 de milioane EUR, la 30 octombrie 2019.
- **AMF - II Iordania:** La 14 decembrie 2016, colegiitorii au adoptat o decizie ⁽⁷⁾ de acordare a unei asistențe macrofinanciare suplimentare pentru Iordania (AMF-II), în valoare de până la 200 de milioane EUR, în întregime sub formă de împrumuturi, ca o continuare a programului de 180 de milioane EUR finalizat în 2015. Memorandumul de înțelegere încheiat între UE și Iordania a fost semnat la 19 septembrie 2017. Prima tranșă de 100 de milioane EUR a fost plătită la 17 octombrie 2017, iar a doua și ultima plată s-a făcut la 3 iulie 2019.

⁶ Decizia (UE) 2016/1112 a Parlamentului European și a Consiliului din 6 iulie 2016 de acordare a unei asistențe macrofinanciare suplimentare Tunisiei (JO L 186, 9.7.2016, p. 1).

⁷ Decizia (UE) 2016/2371 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 decembrie 2016 de acordare a unei noi asistențe macrofinanciare pentru Regatul Hașemit al Iordaniei (JO L 352, 23.12.2016, p. 18).

- **AMF Moldova:** La 13 septembrie 2017, colegiitorii au adoptat o decizie de acordare a unei asistențe macrofinanciare Republicii Moldova în valoare de până la 100 de milioane EUR, din care până la 40 de milioane EUR urmau a fi acordate sub formă de granturi și până la 60 de milioane EUR sub formă de împrumuturi. Memorandumul de înțelegere, acordul privind planul de împrumut și acordul de grant între UE și Moldova au intrat în vigoare în ianuarie 2018. Cu toate acestea, programul AMF a fost suspendat din iunie 2018 până în iunie 2019 din cauza nerespectării condițiilor prealabile de politică. Ulterior, în urma schimbării de guvern din iunie 2019 și a noilor eforturi de reformă, UE a eliberat prima tranșă în valoare de 30 de milioane EUR (20 de milioane EUR sub formă de împrumuturi și 10 milioane EUR sub formă de granturi) în octombrie 2019. Cea de a doua tranșă ar putea urma în 2020, în cazul în care sunt îndeplinite toate condițiile. Programul expiră în iulie 2020.
- **AMF-III Georgia:** La 18 aprilie 2018, colegiitorii au adoptat o decizie de furnizare a unei noi asistențe macrofinanciare pentru Georgia (AMF-III), în valoare de până la 45 de milioane EUR. Din aceasta, 35 de milioane EUR urmau să fie furnizate sub formă de împrumuturi, iar 10 milioane EUR sub formă de granturi. AMF a intrat în vigoare în noiembrie 2018 ca urmare a ratificării documentelor juridice de către parlamentul georgian. Prima tranșă de 20 de milioane EUR a fost plătită în decembrie 2018, iar plata celei de a doua tranșe de 25 de milioane EUR (20 de milioane EUR sub formă de împrumuturi și 5 milioane EUR sub formă de granturi) se preconizează a fi efectuată în 2020, în funcție de progresele înregistrate în ceea ce privește condițiile de politică rămase și sub rezerva derulării în continuare a programului FMI.
- **AMF-IV Ucraina:** La 9 martie 2018, Comisia a înaintat o propunere de acordare a unei asistențe macrofinanciare suplimentare Ucrainei, în valoare de 1 miliard EUR, sub formă de împrumuturi, care urma să fie plătită în două tranșe în perioada 2018-2019. Colegiitorii au adoptat decizia la 4 iulie 2018, iar AMF a intrat în vigoare în urma ratificării memorandumului de înțelegere și a acordului privind planul de împrumut de către parlamentul ucrainean în noiembrie 2018. Prima tranșă de 500 de milioane EUR a fost plătită în decembrie 2018, iar a doua și ultima tranșă de 500 de milioane EUR a fost plătită în mai 2020.

În 2019, a fost plătită o sumă totală de 430 de milioane EUR (420 de milioane EUR sub formă de împrumuturi și 10 milioane EUR sub formă de granturi). Anexele 1A și 1B furnizează mai multe detalii cu privire la situația plăților pe țări și pe regiuni la sfârșitul anului 2019.

2.2 Programe AMF individuale în țările beneficiare în anul 2019

2.2.1 Tunisia

Tunisia s-a confruntat în ultimii opt ani cu o încetinire prelungită a creșterii economice, cauzată de tranziția politică și economică complexă care a avut loc în urma revoluției din 2011 și a schimbării ulterioare a regimului. De asemenea, țara a fost afectată de instabilitate și de conflictele din regiune (în special din Libia). O serie de atacuri teroriste care au avut loc în 2015 au paralizat temporar sectorul turistic al țării.

Creșterea economică a rămas modestă în 2019 (la o valoare estimată de 1 %), în urma unei ușoare îmbunătățiri înregistrate în 2018 (2,7 %) și a unei extinderi anuale medii slabe, de 1,4 %, în 2015-2017. Șomajul a rămas constant la un nivel ridicat, în jur de 15 %, în decursul ultimului trimestru al anului 2019 (cu rate mult mai ridicate în cazul

femeilor și al tinerilor), iar inflația a înregistrat o medie de 6,75 % în 2019, după ce atinsese cea mai mare valoare a deceniului, 7,8 %, în iunie 2018. În pofida parcursului favorabil al sectorului turistic, deficitul de cont curent rămâne foarte ridicat (cu o valoare estimativă de 10,3 % în 2019, o scădere totuși față de 11,3 %, în 2018) și reprezintă una dintre principalele surse de vulnerabilitate. Datoria externă a continuat să crească în 2019 (fiind estimată la 88,7 % din PIB la finalul celui de al treilea trimestru al anului 2019, în raport cu 82,3 % în aceeași perioadă a anului 2018). Costurile aferente serviciului datoriei continuă să crească și aproape s-au triplat, în valorile actuale exprimate în dinari, față de 2010. Rezervele internaționale s-au redresat ușor în 2019, la aproximativ 110 zile de importuri la finele anului 2019, după o scădere record de 69 de zile de importuri, înregistrată în septembrie 2018. Deficitul bugetar înregistra aproximativ 4,9 % din PIB în 2018 și se preconizează că a scăzut ușor la 4,5 % la finele lui 2019. După creșterile puternice înregistrate în ultimii ani, se preconizează că datoria publică a rămas stabilă, la aproximativ 77 % din PIB în 2019.

Tunisia a încheiat prima dată un acord stand-by cu FMI, pentru un cuantum de 1,75 miliarde USD, în iunie 2013. Acordul a încetat în decembrie 2015. La 20 mai 2016, Consiliul Director al FMI a aprobat un program de mecanism de finanțare extinsă (Extended Fund Facility – EFF) pentru Tunisia, pe o perioadă de 4 ani, pentru suma de 2,9 miliarde USD (375 % din cota sa), pentru a sprijini programul de reformă economică și financiară a țării. Până în prezent, în urma aprobării programului (iunie 2016) și a primelor cinci evaluări ale programului (iunie 2017, martie 2018, iulie 2018, septembrie 2018, iunie 2019) s-au plătit 1,6 miliarde USD. Deși schimburile tehnice au continuat, programul a înregistrat progrese limitate în decursul ultimelor luni ale anului, parțial din cauza calendarului electoral solicitant (alegerile legislative și prezidențiale) și a procesului îndelungat de formare a guvernului. Mecanismul de finanțare extinsă a fost anulat în cele din urmă în aprilie 2020, când Tunisia a solicitat din nou asistență de urgență de la FMI, în cadrul Instrumentului de finanțare rapidă (RFI), pentru a aborda necesitățile rezultate în urma izbucnirii pandemiei de COVID-19.

UE a acordat Tunisiei un prim program de asistență macrofinanciară (AMF-I) în valoare de 300 de milioane EUR sub formă de împrumuturi, între 2014 și 2017. Un al doilea program AMF (AMF-II) a fost solicitat de autoritățile tunisiene în august 2015, fiind aprobat de Parlamentul European și de Consiliu în iulie 2016. Condițiile de politică ale programului au vizat în principal consolidarea gestionării finanțelor publice și a politicii fiscale a țării, lupta împotriva corupției, sistemul de protecție socială, reglementarea financiară și piața forței de muncă, precum și îmbunătățirea climatului de afaceri din Tunisia. Prima tranșă de 200 de milioane EUR sub formă de împrumuturi (din suma totală de 500 de milioane EUR) a fost plătită în octombrie 2017. În urma îndeplinirii condițiilor de politică relevante, cea de a doua și cea de a treia tranșă (fiecare în valoare de 150 de milioane EUR) au fost plătite în iulie și în noiembrie 2019, programul fiind astfel finalizat cu succes.

2.2.2 Iordania

Instabilitatea regională a continuat să afecteze situația externă și bugetară a Iordaniei. În decursul primelor trei trimestre ale anului 2019, PIB-ul real s-a menținut stabil, în mare parte, în jurul valorii de 2 % de la an la an. Acest lucru nu a fost suficient pentru a împiedica o creștere a șomajului, care a înregistrat o tendință ascendentă în timpul celui de al treilea trimestru al anului 2019, ajungând la 19,1 % comparativ cu 18,6 % în același trimestru al anului 2018. La finalul anului 2019, inflația scăzuse, de asemenea, în proporție semnificativă, crescând indicele prețurilor de consum cu 0,3 %, față de 4,5 % în 2018. Progresele înregistrate în materie de consolidare bugetară nu au fost susținute. În

primele 11 luni ale anului 2019, deficitul bugetar general, inclusiv granturile străine, a crescut la 4,5 % din PIB, comparativ cu 3,5 % din PIB în aceeași perioadă a anului 2018.

Datoria publică brută a Iordaniei a crescut la 96,9 % din PIB la finele lunii octombrie 2019, în raport cu 94,4 % din PIB la finalul anului 2018. Datoria publică externă s-a ridicat la 40,1 % din PIB la finalul lunii octombrie 2019. Aproximativ 73 % din datoria publică externă a Iordaniei a fost exprimată în USD, monedă la care este raportată cea iordaniană, în vreme ce aproximativ jumătate din datoria publică externă a țării este datorată creditorilor din sectorul public.

Exporturile au crescut cu 8,6 % în termeni valorici, în timp ce valoarea importurilor a scăzut cu 5,5 % în primele 10 luni ale anului 2019. În tandem cu o creștere a încasărilor din turism (9,9 %), aceasta a contribuit la o reducere substanțială a deficitului de cont curent la 3,4 % din PIB (sau 4,8 % din PIB, excluzând granturile) în primele 9 luni ale lui 2019, de la 9,3 % din PIB în aceeași perioadă a anului 2018.

Condițiile de finanțare externă au devenit mai puțin favorabile. Afluxurile de investiții străine directe au continuat să scadă ca în anii anteriori, ajungând la o intrare netă de 473,1 milioane JOD în decursul primelor trei trimestre ale anului 2019, comparativ cu intrarea netă de 542,5 milioane JOD din aceeași perioadă a anului 2018. Această intrare netă de aproximativ 2 % din PIB pe 2019 este puțin mai scăzută față de cea înregistrată de țări similare Iordaniei (Egipt și Tunisia). Valoarea este atribuită unei combinații de factori precum conflictul din Siria, incertitudinea din regiune, datoria publică în creștere, mediul de afaceri slăbit și competitivitatea scăzută a economiei.

La finalul lunii noiembrie 2019, rezervele brute în valută externă (inclusiv de aur și DST) se situau la 13,7 miliarde USD (echivalentul a aproximativ 7½ luni din importurile realizate într-un an), o creștere față de cele 12,5 miliarde USD de la finalul lui 2018.

Cel de al doilea program de asistență macrofinanciară acordată Iordaniei (200 de milioane EUR sub formă de împrumuturi) a fost plătit în octombrie 2017 (100 de milioane EUR) și în iulie 2019 (100 de milioane EUR). Condițiile de politică ale programului au avut drept obiectiv consolidarea economiei Iordaniei în domeniul gestionării finanțelor publice, al politicii fiscale, al mecanismelor de securitate socială, al sistemului educațional și al formării profesionale, precum și al politicilor țării privind piața forței de muncă, în vederea sporirii oportunităților de ocupare a forței de muncă atât în cazul cetățenilor iordanieni, cât și al refugiaților sirieni care trăiesc în Iordania.

În urma unei solicitări pentru un nou program AMF din partea autorităților iordaniene, la 6 septembrie 2019 Comisia a adoptat o propunere pentru un al treilea program de acordare a asistenței macrofinanciare, în valoare de 500 de milioane EUR sub formă de împrumuturi. Propunerea a fost adoptată de Parlamentul European și de Consiliu la 15 ianuarie 2020. Aceasta prevede plata a 300 de milioane EUR în 2020 și a 200 de milioane EUR în 2021, în funcție de implementarea programului.

La 30 ianuarie 2020, FMI și Iordania au ajuns la un acord tehnic cu privire la un nou acord cu durata de patru ani în temeiul mecanismului de finanțare extinsă (EFF), în valoare de aproximativ 1,3 miliarde USD. Acordul respectiv a fost aprobat de Comitetul executiv la 25 martie 2020.

2.2.3 *Moldova*

Moldova a cunoscut o perioadă de stabilitate economică relativă în ultimii ani, pe măsură ce a continuat să se redreseze după criza bancară din perioada 2014-2015. În 2019, PIB-ul a crescut cu 3,6 % în termeni reali, după o încetinire semnificativă în cel de al patrulea trimestru.

Inflația a accelerat rapid în 2019, ajungând la 7,5 % în decembrie (față de anul precedent). Cu toate acestea, se preconizează că inflația va scădea în 2020, îndreptându-se spre obiectivul Băncii Naționale a Moldovei, de 5 % $\pm$ 1,5 %, pe măsură ce se va estompa impactul factorilor care au determinat inflația în 2019, și anume produsele alimentare și efectele prețurilor reglementate. După stabilizarea fiscală din perioada 2017-2018, situația fiscală s-a deteriorat în prima jumătate a lui 2019 din cauza unei serii de reforme electorale și a unei întreruperi a finanțării externe. Cu toate acestea, în urma unor măsuri corective adoptate în august 2019, deficitul bugetar pe anul 2019 a fost de 1,5 % din PIB.

Deficitul de cont curent s-a mărit semnificativ în 2018 și 2019, ajungând la 11,5 % din PIB în cel de al treilea trimestru al lui 2019, comparativ cu 5,8 % din PIB în 2017. Deteriorarea reflectă o creștere puternică a importurilor neenergetice, alimentată de o creștere a cererii de consum. Deficitul comercial este compensat parțial de remiteri, care s-au ridicat la aproximativ 15 % din PIB în 2019. Investițiile străine directe au înregistrat un nivel scăzut în ultimii ani, de aproximativ 2 % din PIB, însă au crescut semnificativ în 2019 datorită unei euro-obligațiuni emise de o societate mare din sectorul agricol din Republica Moldova, înregistrată în Cipru. Nivelul rezervelor este cu mult peste obiectivul prevăzut în programul FMI, ajungând la 3,1 miliarde USD până la finalul lunii decembrie 2019 (echivalentul a cinci luni de importuri).

Ca urmare a efectelor crizei din 2014, Republica Moldova a solicitat sprijin din partea FMI, iar acordul pe trei ani în valoare de 183 de milioane USD în cadrul mecanismului de finanțare extinsă (Extended Fund Facility – EFF) și al mecanismului de creditare extinsă (Extended Credit Facility – ECF) a fost aprobat de FMI în noiembrie 2016. FMI a finalizat cea de a patra și cea de a cincea revizuire în temeiul mecanismului de finanțare extinsă și al mecanismului de creditare extinsă în septembrie 2019 și a pus la dispoziție 24 de milioane de drepturi speciale de tragere (aproximativ 33,8 milioane USD). Cea de a șasea și ultima revizuire a programului a fost finalizată în martie 2020.

În septembrie 2017, Parlamentul European și Consiliul au adoptat o decizie de a acorda asistență macrofinanciară Republicii Moldova. Un memorandum de înțelegere cu autoritățile din Moldova, care stabilește un set de condiții de politică economică, a fost semnat la Bruxelles în noiembrie 2017 și a intrat în vigoare în ianuarie 2018. Memorandumul de înțelegere cuprinde 28 de condiții de politică, care se axează pe cinci domenii de reformă: guvernanta sectorului public; guvernanta și supravegherea sectorului financiar; combaterea corupției și a spălării banilor; reformele din sectorul energetic și îmbunătățirea mediului de afaceri; și implementarea zonelor de liber schimb aprofundate și cuprinzătoare.

Plata primei tranșe a fost suspendată în iunie 2018, după invalidarea lipsită de transparență a alegerilor electorale pentru primăria orașului Chișinău. În urma schimbării de guvern din iunie 2019 și a noilor eforturi de reformă, inclusiv îndeplinirea condițiilor rămase din memorandumul de înțelegere, în octombrie 2019 s-a luat decizia eliberării primei tranșe. Până la îndeplinirea anumitor acțiuni în ceea ce privește condițiile prealabile de politică, eliberarea celei de a doua tranșe ar putea urma, posibil, în 2020, însă cel mai probabil nu și cea de a treia tranșă, întrucât programul expiră în iulie 2020.

2.2.4 Georgia

În 2019, conform estimărilor, PIB-ul real al Georgiei a crescut cu 5,2 %, ca urmare a cererii interne și externe deopotrivă. Se estimează că deficitul bugetar public general a crescut de la o valoare mai mică de 0,9 % din PIB în 2018 la aproape 3 % din PIB în 2019, conform datelor preliminare. Ponderea datoriei sale publice în PIB a fost de

aproximativ 41 % în 2019, înregistrând o creștere ușoară de la 40,4 % din PIB în 2018. Balanța de plăți a Georgiei s-a îmbunătățit substanțial pe parcursul anului 2019, în principal datorită creșterii exporturilor, care a condus la o reducere a deficitului de cont curent la aproximativ 3 % din PIB în primele trei trimestre ale anului 2019. Rezervele internaționale ale Georgiei au crescut în ultimii ani, totalizând 3,5 miliarde USD la sfârșitul anului 2019 (aproape 4 luni de acoperire a importurilor).

În aprilie 2017, Georgia și FMI au convenit asupra unui acord de prelungire, de 290 de milioane USD, în cadrul mecanismului de finanțare extinsă, a cărui valabilitate a fost prelungită la sfârșitul anului 2019 cu un an, până în aprilie 2021. Programul EFF se află pe drumul cel bun. Au fost finalizate, în linii mari, cinci revizuiuri ale programului, astfel cum se planificase inițial. În decembrie 2019, FMI și autoritățile georgiene au încheiat un acord tehnic cu privire la cea de a cincea revizuire a programului, prin care Georgiei i-a fost pusă la dispoziție suma de aproximativ 41,4 milioane USD.

Georgia a solicitat o nouă asistență macrofinanciară din partea UE⁸ în iunie 2017. Parlamentul European și Consiliul au adoptat decizia cu privire la noua asistență macrofinanciară de până la 45 de milioane EUR (10 milioane EUR sub formă de granturi și 35 de milioane EUR sub formă de împrumuturi) în aprilie 2018. După intrarea în vigoare a memorandumului de înțelegere și a acordurilor de însoțire în noiembrie 2018, prima tranșă de 20 de milioane EUR (5 milioane EUR sub formă de granturi și 15 milioane EUR sub formă de împrumuturi) a fost plătită Georgiei în decembrie 2018. Următorul pas în implementarea programului AMF va consta în plata celei de-a doua tranșe, care este și ultima, de 25 de milioane EUR (5 milioane EUR sub formă de granturi și 20 milioane EUR sub formă de împrumuturi), atunci când Georgia va îndeplini toate condițiile de politică relevante. Pe lângă condițiile de politică prealabile și progresele importante înregistrate în ceea ce privește programul FMI, anumite condiții de politică urmăresc să consolideze economia georgiană în ceea ce privește gestionarea finanțelor publice, sectorul financiar, politicile sociale și cele referitoare la piața forței de muncă și mediul de afaceri. Implementarea acestor condiții este într-un stadiu destul de avansat, însă nu este încă finalizată.

2.2.5 Ucraina

În urma recesiunii economice profunde din 2014 și 2015, atunci când PIB-ul s-a contractat cu peste 16 %, economia Ucrainei a revenit la creșterea pozitivă în 2016 și, de atunci, câștigă teren. PIB-ul real a crescut cu 4,1 % față de anul precedent în cel de al treilea trimestru al anului 2019. În timp ce redresarea economică a fost determinată de cerere, formarea de capital fix brut a rămas la un nivel modic din punct de vedere istoric, de aproximativ 17 % din PIB, cu mult sub nivelul de peste 25 % al grupului de țări similare care poate fi preconizat pentru țările aflate în acest stadiu de dezvoltare. Rata șomajului a scăzut la 8,5 % în cel de al doilea trimestru al anului 2019, de la valoarea de vârf de 10,1 %, înregistrată la începutul anului 2017. Datorită unei rate de creștere de 16,4 % în octombrie 2019 față de anul precedent, care implică o creștere de aproximativ 11 % în termeni reali, salariul nominal mediu a atins echivalentul sumei de aproximativ 430 USD. Inflația prețurilor de consum a decelerat considerabil, de la 14,1 % în ianuarie 2018, la 4,1 % în decembrie 2019, permițându-i astfel Băncii Naționale a Ucrainei să își atingă cu succes ținta de inflație pe termen mediu, de la 4 % la 6 % până la finele anului 2019. Guvernul ucrainean a înregistrat, de asemenea, progrese semnificative în ceea ce

⁸ Primul și cel de al doilea program AMF pentru Georgia au fost promise la Conferința internațională a donatorilor de la Bruxelles, în octombrie 2008. Aceste programe, în valoare de 46 de milioane EUR fiecare, au fost implementate în perioadele 2009-2010 și 2015-2017.

privește consolidarea finanțelor sale publice în decursul ultimilor 5 ani. Deficitul bugetar general a fost redus de la 4,5 % din PIB în 2014 la 2,0 % în 2019. Datoria publică guvernamentală a fost redusă de la 80,9 % din PIB în 2016 la 50,3 % din PIB în 2019.

Ucraina a rămas o economie foarte deschisă, în pofida faptului că volumul combinat al importurilor și exporturilor de bunuri și servicii a scăzut începând cu 2015. Scăderea exporturilor a fost mai pronunțată decât cea a importurilor, ceea ce constituie motivul pentru care bilanțul negativ de bunuri și servicii s-a accentuat, de la 2,6 % din PIB, la 8,5 % în aceeași perioadă. Deficitul de cont curent a fost mult mai redus (1,9 % din PIB în 2017, 3,3 % în 2018 și o valoare estimativă de 2,5 % în 2019) grație fluxurilor de venituri externe considerabile și cu tendință ascendentă, determinate în special de remiterile din străinătate. Influxurile de investiții străine directe au rămas relativ scăzute, având o valoare de 2,8 miliarde USD sau 2,0 % din PIB în 2019. Cu toate acestea, investițiile de portofoliu și alte tipuri de investiții, atât private, cât și oficiale, au fost suficient de puternice pentru a asigura faptul că bilanțul global în raport cu rezidenții din străinătate a fost unul pozitiv, crescând la 2,7 miliarde USD sau 1,9 % din PIB în 2019. Ucraina și-a redus datoria externă brută de la 129 % din PIB în 2015 la 79,5 % în 2019. Rezervele oficiale au crescut de la 17,8 miliarde USD în iulie 2018 la 25,3 miliarde USD în decembrie 2019, echivalentul a patru luni de importuri de bunuri și servicii. Intrările puternice de lichidități externe au avut drept rezultat o cerere mai mare de grivne, monedă care s-a apreciat cu 14,7 % în raport cu dolarul american în 2019. Pentru a modera aprecierea și a sprijini rezervele, Banca Națională a intervenit pe piața valutară și a cumpărat 7,9 miliarde USD de la băncile interne în 2019, cu o creștere față de 1,4 miliarde USD în 2018.

UE a plătit în total 3,3 miliarde EUR Ucrainei în perioada 2014-2018 sub formă de împrumuturi cu dobândă redusă în cadrul a patru programe AMF consecutive. Programul actual de acordare a asistenței macrofinanciare de 1 miliard EUR sub formă de împrumuturi a fost aprobat în iulie 2018. Condițiile programului în ceea ce privește politicile se axează în principal pe îmbunătățirea gestionării finanțelor publice, pe combaterea corupției și pe reformele la nivelul întreprinderilor de stat și al politicilor sociale. Prima tranșă în valoare de 500 de milioane EUR a fost vărsată în noiembrie 2018. Cea de a doua și ultimă tranșă, în valoare de 500 de milioane EUR, a fost plătită în mai 2020, programul fiind astfel finalizat cu succes.

FMI a încheiat un acord tehnic în decembrie 2019 cu privire la un nou program pentru Ucraina (un mecanism de finanțare extinsă cu durata de trei ani, în valoare de 5,5 miliarde USD). Mai mult, în 2019 guvernul a emis datorii în valoare de 227,6 miliarde UAH pe piața primară internă, și anume cu 114 % mai mult față de 2018, la randamente medii, toate scadențele fiind incluse (procent care a scăzut de la 19 % în ianuarie la 11,6 % în decembrie). În decursul aceleiași perioade, costul finanțării în dolari americani și în euro a scăzut de asemenea, de la 6,5 % la 3,7 % și, respectiv, de la 4,5 % la 2,2 %.

3 ASIGURAREA UTILIZĂRII ADECVATE A FONDURILOR DIN CADRUL ASISTENȚEI MACROFINANCIARE: EVALUĂRI OPERAȚIONALE, EVALUĂRI EX POST ȘI AUDITURI

3.1 Evaluări operaționale

În conformitate cu cerințele din Regulamentul financiar al UE, Comisia, cu ajutorul consultanților externi, realizează evaluări operaționale pentru a obține garanții rezonabile cu privire la buna funcționare a procedurilor administrative și a circuitelor financiare în țările beneficiare.

Evaluările operaționale se concentrează asupra sistemelor de gestionare a finanțelor publice, în special asupra modului în care sunt organizate ministerele de finanțe și băncile centrale și asupra procedurilor pe care le implementează acestea și, mai exact, asupra modului în care sunt gestionate conturile care primesc fonduri UE. Se acordă, de asemenea, o atenție specială modului de funcționare a instituțiilor de audit extern, independenței, programelor de lucru și eficacității controalelor acestora. Sunt analizate, de asemenea, procedurile de achiziții publice la nivel central.

În 2019, nu a fost inițiată nicio evaluare operațională în contextul noilor programe AMF. În cazul noului program AMF-III Iordania, se va realiza o evaluare operațională în primul semestru al anului 2020.

3.2 Evaluări ex-post

În conformitate cu Regulamentul financiar al UE și cu deciziile corespunzătoare referitoare la AMF, Comisia realizează evaluări ex post⁹ după finalizarea programelor de asistență macrofinanciară, pentru a evalua impactul acestora. Principalele obiective ale acestor evaluări sunt:

- i. analiza impactului AMF asupra economiei țării beneficiare, îndeosebi asupra sustenabilității poziției sale externe;
- ii. evaluarea valorii adăugate a acțiunii UE.

În 2019, documentele de lucru ale serviciilor Comisiei privind evaluările ex post ale programului AMF-II pentru Georgia și ale programului AMF pentru Republica Kârgâzstan au fost finalizate și au fost publicate în luna decembrie a anului respectiv. Un rezumat al principalelor rezultate ale acestor evaluări a fost prezentat, de asemenea, în Raportul anual privind AMF pentru 2018. În 2019, Comisia a primit, de asemenea, raportul contractanților externi privind evaluarea ex post pentru programul AMF-I din Tunisia. Documentul de lucru însoțitor elaborat de Direcția Generală Afaceri Economice și Financiare va fi finalizat și publicat în prima jumătate a anului 2020.

În ultimul rând, în 2019, Comisia a inițiat evaluările ex post pentru cel de al treilea program AMF din Ucraina. Se preconizează că rapoartele contractanților externi referitoare la aceste evaluări ex post și documentele de lucru însoțitoare vor fi finalizate și publicate în cursul anului 2020.

3.2.1 AMF I Tunisia

Evaluarea ex post a programului AMF-I din Tunisia (implementat în perioada 2014-2017) a concluzionat că asistența macrofinanciară acordată de UE a fost relevantă, coerentă, eficace și implementată în mod eficient.

În termeni absoluți, la momentul adoptării sale, programul de asistență macrofinanciară acordată Tunisiei era al treilea cel mai mare program AMF din 2000, corespunzând unor procente de aproximativ 0,5 % și 0,3 % din PIB în 2015 și, respectiv, 2017. A existat un consens în rândul principalelor părți interesate consultate că majorarea asistenței macrofinanciare de la suma de 250 de milioane EUR propusă inițial la 300 de milioane EUR era o decizie adecvată. Asistența macrofinanciară a fost furnizată sub forma unui împrumut de 300 de milioane EUR în condiții deosebit de avantajoase, care nu ar fi putut fi obținute pe piață. Deși implementarea AMF a întâmpinat întârzieri, acestea nu i-au afectat relevanța, având în vedere condițiile macroeconomice predominante și

⁹ Toate evaluările ex post sunt disponibile pe site-ul web al Comisiei: https://ec.europa.eu/info/evaluation-reports-economic-and-financial-affairs-policies-and-spending-activities_en

necesitățile bugetare sporite ale statului tunisian rezultate în urma atacurilor teroriste din 2015 și obligațiile sale în materie de serviciu al datoriei.

Prin urmare, amploarea, forma și calendarul programului AMF I au fost considerate drept relevante și adecvate pentru nevoile de finanțare ale Tunisiei. AMF a avut un impact mic, dar pozitiv, asupra sustenabilității datoriei și le-a furnizat autorităților tunisiene o marjă fiscală sporită. Condiționalitatea acesteia a fost relevantă și în conformitate cu prioritățile țării, având un rol esențial în ceea ce privește îndreptarea atenției autorităților asupra reformelor.

Evaluarea concluzionează că programul a generat valoare adăugată europeană clară prin reducerea presiunilor asupra balanței de plăți și prin creșterea marjei de manevră fiscală pentru autoritățile publice. De asemenea, programul a generat economii financiare datorită ratelor avantajoase ale dobânzilor și scadențelor mai lungi ale împrumutului AMF în raport cu piețele financiare. Programul a fost elaborat și implementat în mod eficient, în strânsă coordonare cu autoritățile tunisiene și cu principalii parteneri internaționali.

În cele din urmă, evaluarea constată că AMF-I a avut un impact social pozitiv, dar limitat, atât prin susținerea condițiilor macroeconomice (contribuind la facilitarea ajustării și sprijinind cheltuielile sociale), cât și prin efectele directe ale condiționalității. Cu toate acestea, impactul social respectiv a fost limitat într-o oarecare măsură prin caracterul incomplet al obiectivelor vizate în materie de cheltuieli sociale, deși acest aspect a fost abordat ca parte a condițiilor de politică ale programului AMF-II.

3.2.2 AMF - II Georgia

Evaluarea ex post a programului AMF-II din Georgia (implementat în perioada 2015-2017) a concluzionat că asistența macrofinanciară acordată de UE a fost relevantă, coerentă, eficace și implementată în mod eficient.

AMF-II a constituit o parte bine definită dintr-un pachet cuprinzător de asistență acordată Georgiei de către UE, reflectând strânsa coordonare a acestor intervenții. Valoarea adăugată europeană a fost vizibilă mai ales în ceea ce privește stimularea procesului de reformă structurală din Georgia, întrucât a vizat provocări relevante în materie de reformă în această țară. În urma evaluării s-a constatat că anumite măsuri de politică suplimentare în domeniul sănătății și al serviciilor bancare ar fi putut, de asemenea, să fie relevante, însă acest aspect a trebuit pus în balanță cu nevoia de a asigura concentrarea pe condițiile AMF de pe listă. Măsurile luate în aceste domenii au fost incluse ulterior drept condiții de politică în programul actual de acordare a asistenței macrofinanciare Georgiei, aprobat în 2018.

Evaluarea a concluzionat că programul AMF a contribuit la îmbunătățirea sustenabilității datoriei publice a Georgiei și a generat economii semnificative datorită scadențelor mai îndelungate și ratelor mai scăzute ale dobânzilor ale AMF. Programul a fost elaborat și implementat în mod eficient și în strânsă coordonare cu autoritățile georgiene, cu FMI și cu Banca Mondială. Întârzierea în ceea ce privește adoptarea a fost provocată de diferențele procedurale dintre colegiitori. Cu toate acestea, în urma evaluării s-a constatat că acest calendar extraordinar de îndelungat în ceea ce privește aprobarea programului nu a avut drept rezultat pierderi de eficiență, întrucât, de la finele anului 2010 și până în iulie 2014, precum și de la mijlocul anului 2015 până în aprilie 2017, Georgia nu a avut implementat un program de plăți FMI (o condiție prealabilă pentru acordarea asistenței macrofinanciare). Aceasta ar fi putut împiedica eventuale plăți de AMF, chiar dacă programul fusese aprobat anterior.

În final, evaluarea a indicat faptul că, per total, AMF-II a avut un impact social pozitiv. Programul a contribuit la îmbunătățirea calității și a eficienței serviciilor publice de sănătate, deși progresele înregistrate în acest domeniu nu sunt uniforme și sunt abordate ca parte a condițiilor de politică ale programului actual de acordare a asistenței macrofinanciare aprobat în 2018. Programul AMF a contribuit, de asemenea, la facilitarea parcursului ajustării macroeconomice și, astfel, la menținerea nivelului cheltuielilor sociale.

4 EVOLUȚII GENERALE LEGATE DE INSTRUMENTUL AMF

4.1 Funcționarea instrumentului AMF

Declarația comună a Parlamentului European și a Consiliului din 2013 cu privire la asistența macrofinanciară¹⁰ definește asistența ca fiind de natură macroeconomică și financiară și menționează în mod clar că scopul său este „să urmărească restabilirea unei situații de finanțare externă durabile pentru țările și teritoriile eligibile care se confruntă cu dificultăți financiare externe și ar trebui să stea la baza punerii în aplicare a unui program de politică care să conțină măsuri solide de ajustare și reformă structurală, menite să îmbunătățească poziția balanței de plăți, în special pe perioada programului, și să consolideze punerea în aplicare a acordurilor și programelor relevante cu ajutorul Uniunii”.

În conformitate cu principiul 6(a) din aceeași declarație comună, „o condiție prealabilă pentru acordarea de asistență macrofinanciară ar trebui să fie ca țara sau teritoriul eligibil să respecte mecanismele democratice reale, inclusiv sistemele parlamentare pluripartite și statul de drept și să garanteze respectarea drepturilor omului”. Pe tot parcursul ciclului de viață al programului de asistență macrofinanciară, Comisia, împreună cu Serviciul European de Acțiune Externă, monitorizează îndeplinirea acestor condiții prelabile de politică, fiecare plată fiind condiționată de îndeplinirea lor.

În 2018, ca parte a procesului legislativ pentru noi propuneri privind AMF-III Georgia și AMF-IV Ucraina, Comisia pentru Afaceri Externe (AFET) din cadrul Parlamentului European a propus o serie de modificări la propunerea Comisiei cu privire la condițiile prelabile politice, care au respectat modelul convenit al Declarației comune din 2013. Raportul special al Curții de Conturi Europene (CCE) privind asistența acordată de UE Tunisiei în 2016 a menționat faptul că un proces de decizie lent ar putea pune în pericol principalul obiectiv al AMF, și anume furnizarea de sprijin rapid în situații de criză a balanței de plăți.

În 2019 și la începutul lui 2020, ca parte a procesului legislativ pentru noua propunere privind AMF-III Iordania, Parlamentul European și Consiliul au acceptat propunerea Comisiei (publicată la 6 septembrie 2019), care era elaborată pe baza modelului convenit al Declarației comune din 2013. Procesul legislativ a fost eficient și i-a permis Comisiei să demareze negocierile privind memorandumul de înțelegere cu autoritățile iordaniene chiar din ianuarie 2020.

Comisia consideră că este important ca instrumentul AMF să rămână ancorat în principii bine înrădăcinate și împărtășite la scară largă și în procesele decizionale la care aderă

¹⁰ Declarație comună a Parlamentului European și a Consiliului adoptată împreună cu decizia de acordare a unei asistențe macrofinanciare suplimentare Georgiei [Decizia (UE) nr. 778/2013 din 12 august 2013]. Disponibilă la: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013D0778&from=RO>

toate instituțiile și pe care acestea se simt obligate să le respecte, în lipsa unui temei juridic formal pentru acest instrument la nivelul tuturor programelor.

Mai mult, evoluțiile geopolitice, economice și în materie de securitate de dincolo de granițele UE evidențiază necesitatea unei Europe mai puternice și multilaterale. Pentru a răspunde acestor provocări, una dintre cele șase ambiții principale ale noii Comisii este de a consolida rolul Europei în lume. Capacitatea UE de a răspunde rapid și eficient, inclusiv prin intermediul instrumentului de acordare a asistenței macrofinanciare, va fi esențială pentru îndeplinirea acestui obiectiv.

În acest context și privind spre viitor, în 2020 Comisia va realiza o **metaevaluare** a programelor AMF implementate în perioada 2010-2020. Evaluarea va analiza principiile și caracteristicile care reglementează instrumentul AMF și își propune să ofere informații cu privire la modul în care se pot îmbunătăți relevanța, eficacitatea, eficiența, valoarea adăugată și capacitatea acestuia de a răspunde priorităților acțiunii externe a UE, precum și gestionarea zilnică a intervențiilor AMF. Comisia va iniția, de asemenea, o discuție cu privire la domeniul de aplicare a instrumentului AMF, inclusiv cu privire la acoperirea sa geografică și la modul în care interacționează cu alte politici externe ale UE.

4.2 Evoluții viitoare: AMF în următorul cadru financiar multianual

Pe măsură ce țări din vecinătatea UE continuă să se confrunte cu instabilitate geopolitică și economică, accentuată și mai mult de urmările umanitare și economice ale răspândirii extinse a coronavirusului în 2020, necesitatea ca UE să acorde asistență macrofinanciară va rămâne probabil la un nivel ridicat și chiar se va intensifica în anii ce urmează. Prin urmare, în cadrul revizuirii la jumătatea perioadei a cadrului financiar multianual (CFM) 2014-2020, Comisia a propus consolidarea AMF ca instrument de sprijin macrofinanciar și creșterea capacității anuale de împrumut de la 500 de milioane EUR la 2 000 de milioane EUR. Acest demers a fost aprobat de Parlamentul European și de Consiliu.

La 2 mai 2018, Comisia a adoptat o Comunicare privind cadrul financiar multianual 2021-2027. Pentru acțiunea externă a UE, Comisia a propus eficientizarea instrumentelor existente pentru a comunica mai bine ceea ce face UE, pentru a evita suprapunerile, pentru a face procesele mai puțin greoaie și pentru a spori eficiența și complementaritatea, demonstrând totodată mai bine valoarea adăugată a UE. Se propune integrarea mai multor instrumente ale CFM 2014-2020 în noul Instrument de vecinătate, cooperare pentru dezvoltare și cooperare internațională (IVCDCI). Cu toate acestea, programele specifice AMF vor continua să fie activate după cum este necesar, pe baza unor decizii ad-hoc separate, întrucât se recunoaște faptul că procesul decizional legat de programele AMF trebuie să rămână distinct. AMF va continua astfel să fie reglementată de procedura legislativă ordinară, care necesită aprobarea Parlamentului European și a Consiliului pentru fiecare program specific.

Împrumuturile AMF vor fi asigurate prin noua garanție pentru acțiunea externă (GAE), care va fi creată de IVCDICI. Garanția pentru acțiunea externă (GAE) va acoperi garanțiile din sectorul privat, suveran și sub-suveran (Fondul european pentru dezvoltare durabilă Plus - „FEDD+”), împrumuturile AMF, precum și împrumuturile externe Euratom. Garanția pentru acțiunea externă va fi susținută de noul Fond comun de provizionare, care va include fondul de garantare pentru acțiunea externă existent, precum și alte fonduri de garantare atât din domeniul extern, cât și din domeniul intern al UE. În mai 2018, Comisia a propus ca volumul total al operațiunilor din cadrul Garanției pentru acțiuni externe (GAE) să ajungă până la 60 de miliarde EUR, din care 14 miliarde EUR sunt alocate pentru provizionarea împrumuturilor AMF la o rată de 9 %, astfel cum se întâmplă în prezent. Aceasta este în concordanță cu volumul anual de 2

miliarde EUR pentru împrumuturile AMF, convenit în cadrul revizuirii la jumătatea perioadei a CFM 2014-2020, confirmând valoarea adăugată europeană puternică și efectul de pârgie semnificativ al instrumentului. În plus, granturile AMF vor continua să fie acordate țărilor eligibile cu vulnerabilități excepțional de mari.

La 27 mai 2020, Comisia a prezentat o **propunere revizuită pentru CFM 2021-2027**, precum și un Instrument de redresare al Uniunii Europene („Next Generation EU”, UE - generația viitoare), drept răspuns la consecințele pandemiei de COVID-19, în valoare de 750 de miliarde EUR (exprimat în prețurile din 2018). În domeniul extern, aceasta ar însemna o sumă suplimentară de 16,9 miliarde EUR (exprimată în prețuri curente), din care 11,4 miliarde EUR pentru GAE și 5,5 miliarde EUR pentru ajutorul umanitar. Consolidarea propusă ar crește plafonul GAE de la suma propusă anterior, de 60 de miliarde EUR, la 130 de miliarde EUR, capacitatea potențială pentru garanțiile FEDD+ și pentru împrumuturile AMF fiind mai mult decât dublată.

5 NOI SOLICITĂRI DE ASISTENȚĂ ȘI PROPUNERI VIITOARE ALE COMISIEI — SITUAȚIA BUGETARĂ

Mai presus de toate, anul 2020 va fi caracterizat de implementarea programelor AMF aflate în curs de desfășurare, astfel cum s-a descris mai sus. Acestea includ plata tranșei finale pentru AMF-III Georgia, precum și plățile rămase pentru programul din Moldova, cu condiția ca respectivele condiții necesare să fie îndeplinite. Mai mult, în funcție de cât de rapid evoluează negocierile cu privire la memorandumul de înțelegere, primele două tranșe pentru AMF-III Iordania ar putea, de asemenea, să fie plătite în cursul anului 2020.

5.1 Utilizarea asistenței macrofinanciare acordate partenerilor vizați de politica de extindere și de politica de vecinătate în contextul crizei generate de COVID-19

Izbucnirea focarului de coronavirus a evoluat într-o pandemie la nivel global, ceea ce a necesitat un răspuns global rapid și coordonat pentru a proteja oamenii, a salva vieți și a combate urmările economice.

În acest context, la 22 aprilie 2020 Comisia a adoptat o propunere de pachet, în valoare de 3 miliarde EUR, de acordare a asistenței macrofinanciare pentru 10 parteneri vizați de politica de extindere și de politica de vecinătate, obiectivul fiind de a-i sprijini să limiteze consecințele economice ale pandemiei de coronavirus. Propunerea a venit în completarea pachetului „Echipa Europa”, strategia solidă și orientată de răspuns a UE în vederea sprijinirii eforturilor depuse de țările partenere pentru a combate pandemia de coronavirus. Decizia a fost adoptată de Parlamentul European și de Consiliu la 25 mai 2020.

Ca parte din pachetul respectiv, UE a convenit ca împrumuturile AMF să fie distribuite după cum urmează: Republica Albania (180 de milioane EUR), Bosnia și Herțegovina (250 de milioane EUR), Georgia (150 de milioane EUR), Regatul Hașemit al Iordaniei (200 de milioane EUR), Kosovo (100 de milioane EUR), Republica Moldova (100 de milioane EUR), Muntenegru (60 de milioane EUR), Republica Macedonia de Nord (160 de milioane EUR), Republica Tunisiană (600 de milioane EUR) și Ucraina (1,2 miliarde EUR).

Acest pachet AMF și adoptarea sa rapidă de către Parlamentul European și Consiliu reprezintă o dovadă importantă a solidarității UE față de țările partenere într-un moment de criză fără precedent.

Tabelul 2 oferă o prezentare generală a angajamentelor și a plăților aferente granturilor de asistență macrofinanciară, precum și a plăților aferente împrumuturilor AMF pentru 2018, 2019 și (cu titlu provizoriu) 2020. Se preconizează că plățile totale aferente împrumuturilor AMF vor ajunge la 860 de milioane EUR în 2020 (sau la 3 860 de milioane EUR în cazul în care asistența macrofinanciară acordată în temeiul Deciziei privind pandemia de COVID-19 din 25 mai 2020 este plătită integral în 2020).

Tabelul 2:

**Angajamente și plăți pentru granturile AMF și plățile aferente împrumuturilor
AMF 2018-2020 (EUR)**

	2018	2019	2020 (provizoriu)
Credite de angajamente pentru granturi în buget	42 086 000	27 000 000	20 000 000
Evaluări operaționale, studii privind cheltuielile publice și responsabilitatea financiară, evaluări ex post	408 677	125 900	500 000
AMF-II Georgia (decizie adoptată)	10 000 000	-	-
Alte programe AMF posibile			de precizat
Angajamente, total	10 408 677	125 900	500 000
Credite bugetare neangajate	31 677 323	26 874 100	19 500 000
Credite de plată pentru granturi în buget	42 086 000	27 000 000	27 000 000
Evaluări operaționale, studii privind cheltuielile publice și responsabilitatea financiară, evaluări ex post	102 133	304 949	-
AMF-II Georgia (decizie adoptată)	5 000 000	-	5 000 000
AMF Moldova (decizie adoptată)	-	10 000 000	30 000 000
Alte programe AMF posibile	-	-	de precizat
Plăți, total	5 102 133	10 304 949	35 000 000
Credite neutilizate pentru plata granturilor	36 983 867	16 695 051	-8 000 000 ¹¹
Plăți aferente împrumuturilor AMF			
AMF-II Georgia (decizie adoptată)	15 000 000	-	20 000 000
AMF-II Tunisia (decizie adoptată)	-	300 000 000	-
AMF-IV Ucraina (decizie adoptată)	500 000 000		500 000 000
AMF-II Iordania (decizie adoptată)	-	100 000 000	-
AMF Moldova (decizie adoptată)	-	20 000 000	40 000 000
AMF-III Iordania (decizie adoptată)	-	-	300 000 000
Programe AMF în contextul COVID-19 (decizie adoptată)			3 000 000 000
Plăți aferente împrumuturilor AMF, total	515 000 000	420 000 000	3 860 000 000

¹¹ Eventualul deficit de plată care ar trebui acoperit (în mod normal prin redistribuire) în cazul în care sunt plătite cele două tranșe rămase (și componenta de grant a acestora) din programul de acordare a asistenței macrofinanciare pentru Republica Moldova.

